

SCI-CONF.COM.UA

PROGRESSIVE RESEARCH IN THE MODERN WORLD

**PROCEEDINGS OF IX INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MAY 25-27, 2023**

**BOSTON
2023**

PROGRESSIVE RESEARCH IN THE MODERN WORLD

Proceedings of IX International Scientific and Practical Conference

Boston, USA

25-27 May 2023

Boston, USA

2023

UDC 001.1

The 9th International scientific and practical conference “Progressive research in the modern world” (May 25-27, 2023) BoScience Publisher, Boston, USA. 2023. 731 p.

ISBN 978-1-73981-125-9

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Progressive research in the modern world. Proceedings of the 9th International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Boston, USA. 2023. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/ix-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-progressive-research-in-the-modern-world-25-27-05-2023-boston-ssha-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: boston@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2023 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2023 BoScience Publisher ®

©2023 Authors of the articles

**АДМІНІСТРАТИВНІ СТЯГНЕННЯ ЯК ЗАХОДИ ВПЛИВУ ЗА
ПОРУШЕННЯ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА**

Оніщик Юрій Віталійович,
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри приватного та публічного права
Нетреба Дарія Олександрівна,
студентка 4 курсу
Київський національний університет
технологій та дизайну
м. Київ, Україна

Анотація: Розглянуто сутність та особливості адміністративних стягнень за порушення податкового законодавства.

Ключові слова: адміністративні стягнення, податкове законодавство, попередження, штраф, адміністративні правопорушення.

За адміністративні правопорушення у сфері оподаткування передбачені адміністративні стягнення, які спрямовані на забезпечення дотримання податкового законодавства.

Адміністративне стягнення – це форма реагування держави (її органів) на порушення тієї чи іншої адміністративно-правової норми, захід адміністративної відповідальності у вигляді застосування до правопорушника адміністративного примусу. Його використовують з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне порушення, в дусі додержання законів, поваги до правил громадського співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами [1, с. 134].

Адміністративні стягнення, як правило, полягають у позбавленні або обмеженні прав чи благ. За вчинений проступок громадянин або позбавляється якогось суб'єктивного права, тобто звужується його правоздатність, або на нього покладаються спеціальні обов'язки (сплата штрафу). Адміністративне

стягнення заподіює винному певні обмеження. Проте покарання не є самоціллю, воно є необхідним засобом виховання і запобігання правопорушенням. Стягнення – це запобіжний захід на шляху вчинення нових правопорушень з боку винного (індивідуальна превенція) і правопорушень з боку інших осіб (загальна превенція). Деякі стягнення сприяють запобіганню правопорушенням не тільки своїм виховним впливом, а й позбавленням правопорушника можливості знову порушити закон. Адміністративні стягнення накладаються компетентними органами і посадовими особами шляхом видання спеціальних індивідуальних актів, що мають примусовий характер. Примусовий вплив має бути справедливим, відповідати характерові проступку й особи правопорушника. Його тяжкість залежить від тяжкості проступку [2, с. 97-98].

Відповідно до ст. 23 КУпАП адміністративне стягнення є мірою відповідальності і застосовується з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами [3].

Адміністративні стягнення накладають на винного певні страждання, позбавлення. Але, згідно зі ст. 23 КУпАП, це не єдина мета. Кожне з закріплених у ст. 24 КУпАП стягнень нерівнозначне іншому за об'єктом стягнення, всі вони не співпадають за об'ємом і тяжкістю покарання. Ця різноманітність відображає множинність об'єктів адміністративних правопорушень і способів посягання на них, а також нерівномірний ступінь суспільної небезпеки правопорушення. Це дозволяє враховувати при призначенні стягнення характер вчиненого проступку і особу правопорушника [1, с. 136].

Згідно ст. 24 КУпАП за вчинення адміністративних правопорушень можуть застосовуватись такі адміністративні стягнення: 1) попередження; 2) штраф; 2-1) штрафні бали; 3) оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного

правопорушення; 4) конфіскація: предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення; 5) позбавлення спеціального права, наданого даному громадянину (права керування транспортними засобами, права полювання); позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю; 5-1) громадські роботи; 6) виправні роботи; 7) адміністративний арешт; 8) арешт з утриманням на гауптвахті [3].

Перелік адміністративних стягнень законодавцем подано у такому порядку: від менш суворих до суворіших. Іншими словами, закон містить «щаблі» заходів впливу. Ці «щаблі» потрібні й для тих, хто видає норми права, і для тих, хто їх застосовує. Зокрема, вони мають велике значення, коли видаються норми з альтернативними санкціями. Законодавець поділяє стягнення на основні й додаткові. Це положення закріплене у ст. 25 КУпАП. Вона встановлює, що оплатне вилучення та конфіскація предметів можуть застосовуватись як у вигляді основних, так і додаткових стягнень. Інші стягнення можуть бути тільки основними. За правопорушення накладається одне основне або основне і додаткове стягнення. Кожне адміністративне стягнення містить правовідновний потенціал. Його застосуванням припиняється протиправне становище, і відновлюються порушені проступком юридичні відносини. Система адміністративних стягнень суворо формалізована: ними є тільки ті засоби примусового впливу, які визначив законодавець. Будь-які інші, навіть якщо вони схожі зі стягненням за метою, змістом, назвою, до таких не належать [2, с. 98].

До порушників податкового законодавства, як правило, застосовується штраф. Виключенням є лише такі адміністративні правопорушення, як невиконання законних вимог посадових осіб податкових органів (ст. 163³ КУпАП), порушення порядку утримання та перерахування податку на доходи фізичних осіб і подання відомостей про виплачені доходи (ст. 163⁴ КУпАП), порушення порядку подання декларації про доходи та ведення обліку доходів і

витрат (ст. 164¹ КУпАП). За вчинення цих адміністративних правопорушень може застосовуватись таке адміністративне стягнення як попередження.

Зокрема, невиконання керівниками та іншими посадовими особами підприємств, установ, організацій, включаючи установи Національного банку України, комерційні банки та інші фінансово-кредитні установи, законних вимог посадових осіб податкових органів, перелічених у підпунктах 20.1.3, 20.1.24, 20.1.30, 20.1.31 пункту 20.1 статті 20 Податкового кодексу України тягне за собою попередження або накладення штрафу у розмірі від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Неутримання або неперерахування до бюджету сум податку на доходи фізичних осіб при виплаті фізичній особі доходів, перерахування податку на доходи фізичних осіб за рахунок коштів підприємств, установ і організацій (крім випадків, коли таке перерахування дозволено законодавством), неповідомлення або несвоєчасне повідомлення державним податковим інспекціям за встановленою формою відомостей про доходи громадян тягне за собою попередження або накладення штрафу на посадових осіб підприємств, установ і організацій, а також на громадян - суб'єктів підприємницької діяльності у розмірі від двох до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Неподання або несвоєчасне подання громадянами декларацій про доходи чи включення до декларацій перекручених даних, неведення обліку або неналежне ведення обліку доходів і витрат, для яких законами України встановлено обов'язкову форму обліку тягне за собою попередження або накладення штрафу у розмірі від трьох до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [3].

Попередження – це найбільш м'яке адміністративне стягнення, оскільки воно не обмежує майнових та інших прав правопорушника, а має лише виховний вплив. Попередження є заходом виховного характеру, що застосовують до порушників адміністративно-правових норм [1, с. 138]. У ст. 26 КУпАП передбачено, що попередження як захід адміністративного стягнення виноситься в письмовій формі. У передбачених законом випадках попередження фіксується іншим установленим способом [3]. Попередження

застосовується в якості самостійного заходу покарання за вчинення незначних адміністративних порушень, а також щодо осіб, які вперше вчинили проступок і при цьому мають добрі характеристики. Зміст попередження як міри адміністративного стягнення полягає в офіційному, від імені держави, осудженні протиправного діяння органом адміністративної юрисдикції й у попередженні правопорушника про неприпустимість таких дій надалі [4, с. 299].

Попередження як адміністративне стягнення слід відрізнити від попередження як запобіжного заходу протиправного поведіння. Сутністю попередження як запобіжного заходу є роз'яснення порушнику протиправного характеру його дій, вимагання їх припинення, усунення допущених порушень і застереження щодо можливості вжиття суворіших примусових заходів. Це оформлюється компетентним державним органом письмово. Водночас може бути встановлений і конкретний термін виконання обов'язку. Попередження щодо припинення протиправної поведінки є самостійним запобіжним засобом, якщо закон установлює, що спочатку до порушника має бути застосована саме ця міра, а потім, у разі невиконання правового обов'язку, – суворіша. Попередження щодо припинення протиправної поведінки провадиться, якщо правопорушення ще не закінчене, з метою припинення протиправної поведінки й у встановлених законодавством випадках є обов'язковим першим примусовим заходом. Таким чином, цей запобіжний захід відрізняється від попередження як адміністративного стягнення тим, що стягнення накладається за певний проступок компетентним державним органом шляхом винесення спеціальної постанови [2, с. 99-100].

Відповідно до ст. 27 КУпАП штраф є грошовим стягненням, що накладається на громадян, посадових та юридичних осіб за адміністративні правопорушення у випадках і розмірі, встановлених цим Кодексом та іншими законами України [3].

Штраф є найбільш поширеним адміністративним стягненням, що обумовлено універсальністю грошей як загально визнаного еквіваленту

економічного обміну. Величезна кількість відносин за участю громадян пов'язана з обігом грошей і саме тому гроші представляють собою вагому цінність, виступаючи крім еквіваленту економічного обміну ще й засобом заощадження, інструментом винагороди за суспільно-корисну працю тощо. Відтак, позбавлення особи певної суми грошей внаслідок вчинення нею правопорушень є дійовим засобом впливу [5, с. 61].

Необхідно зазначити, що штраф це виключно грошове стягнення. Чинному законодавству про адміністративні правопорушення не відомі інші форми штрафу (наприклад, натуральний штраф). В адміністративно-юрисдикційній практиці штраф є домінуючим видом стягнення, що передбачений як єдиний або альтернативний захід відповідальності за більшість адміністративних правопорушень. Адміністративний штраф – невідшкодне (компенсаційне) стягнення. Цією ознакою він відрізняється від цивільно-правового штрафу. Перше (адміністративний штраф) – це захід впливу на психіку та майнове становище правопорушника. Друге – компенсація матеріального збитку, заподіяного внаслідок порушення договірних зобов'язань. Як адміністративно-правова санкція штраф характеризується: державним примусом; обмеженням майнових інтересів тих, до кого він застосовується; одночасним (разовим) стягненням [2, с. 100-101].

Згідно Закону України від 7 лютого 1997 року № 55-97/ВР «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення адміністративної відповідальності у вигляді штрафу» одиницею обчислення адміністративного штрафу є неоподатковуваний мінімум доходів громадян [6]. Тому розміри штрафів за адміністративні правопорушення за порушення податкового законодавства залежать від офіційно встановленого неоподатковуваного мінімуму доходів громадян.

Розміри штрафів за адміністративні правопорушення за порушення податкового законодавства згідно КУпАП на сьогодні є різними.

Наприклад, роздрібна або оптова, включаючи імпорт або експорт,

торгівля спиртом етиловим, коньячним або плодовим або роздрібна торгівля алкогольними напоями чи тютюновими виробами без наявності ліцензії (якщо необхідність одержання такої ліцензії встановлена законом) або без марок акцизного податку чи з підробленими марками цього податку тягне за собою накладення штрафу від двохсот до шестисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією предметів торгівлі та виручки, одержаної від продажу предметів торгівлі. У свою чергу порушення встановленого порядку промислової переробки, зберігання, транспортування або знищення конфіскованих спирту етилового, коньячного та плодового, алкогольних напоїв чи тютюнових виробів тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від однієї тисячі до двох тисяч чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Натомість відсутність податкового обліку, порушення керівниками та іншими посадовими особами підприємств, установ, організацій встановленого законом порядку ведення податкового обліку, у тому числі неподання або несвоєчасне подання аудиторських висновків, подання яких передбачено законами України тягне за собою накладення штрафу у розмірі від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Неподання або несвоєчасне подання посадовими особами підприємств, установ та організацій платіжних доручень на перерахування належних до сплати податків та зборів (обов'язкових платежів) тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб у розмірі від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [3].

Стягнення за адміністративне правопорушення накладається у межах, установлених КУпАП та іншими законами України. При вчиненні однією особою двох або більше адміністративних правопорушень адміністративне стягнення накладається за кожне правопорушення окремо. Якщо особа вчинила кілька адміністративних правопорушень, справи про які одночасно розглядаються одним і тим же органом (посадовою особою), стягнення накладається в межах санкції, встановленої за більш серйозне правопорушення з числа вчинених. До основного стягнення в цьому разі може бути приєднано одне з додаткових стягнень, передбачених статтями про відповідальність за

будь-яке з вчинених правопорушень. Адміністративне стягнення може бути накладено не пізніше як через два місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні - не пізніше як через два місяці з дня його виявлення, за винятком випадків, коли справи про адміністративні правопорушення відповідно до КУпАП підвідомчі суду (судді).

Якщо справи про адміністративні правопорушення відповідно до цього Кодексу чи інших законів підвідомчі суду (судді), стягнення може бути накладено не пізніше як через три місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні - не пізніше як через три місяці з дня його виявлення. Якщо особа, піддана адміністративному стягненню, протягом року з дня закінчення виконання стягнення не вчинила нового адміністративного правопорушення, то ця особа вважається такою, що не була піддана адміністративному стягненню [3].

Таким чином, адміністративне стягнення є мірою відповідальності і застосовується з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами.

За вчинення адміністративних правопорушень за порушення податкового законодавства можуть застосовуватись такі адміністративні стягнення як попередження та штраф. Попередження – це найбільш м'яке адміністративне стягнення, оскільки воно не обмежує майнових та інших прав правопорушника, а має лише виховний вплив. Штраф – це грошове стягнення, що накладається на фізичних та юридичних осіб за адміністративні правопорушення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху: монографія / Ю.С. Коллер, А.О. Собакарь. К.: «МП Леся», 2015. 204 с.

2. Колпаков В.К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 12.05.2023).
4. Колпаков В.К. Адміністративне право України: [підручник]. К.: Юрінком Інтер, 1999. 736 с.
5. Устименко Є.В. Санкції за адміністративним правом України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Х., 2016. 187 с.
6. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення адміністративної відповідальності у вигляді штрафу: Закон України від 7 лютого 1997 року № 55-97/ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 12.05.2023).